

О.В. Копилова

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

З погляду теорії, фінансові ринки в сучасному розумінні це механізм торгівлі фінансовими активами, обов'язковими атрибутами якого є чіткі правила торгівлі, наявність професійних учасників ринку і розвиненої ринкової інфраструктури, що забезпечує мінімальні витрати і максимальну надійність здійснення угод. У свою чергу функціонування інфраструктури фінансового ринку обумовлено тими функціями, цілями і задачами, на рішення яких орієнтований сам ринок. Виходячи з вищевикладеного інфраструктура фондового ринку є механізмом реалізації функцій самого фондового ринку, у тому числі й однієї із самих важливих: перетворення заощаджень населення в інвестиційний капітал. Однак, в сучасній економічній літературі не існує чіткого й однозначного визначення «інфраструктура ринку цінних паперів».

Крім того, існує декілька варіантів класифікації інфраструктури ринку цінних паперів. Наприклад, Я. М. Міркін виділяє такі види інфраструктур: регулятивна, законодавча, етика ринку цінних паперів, інвестиційні консультанти, інформаційна інфраструктура, оціночна й аналітична, реєстраторська, депозитарна, агентська, клірингова, облікова і технологічна [1, с. 12-13].

За останні декілька років з'явилась тенденція виокремлення ще такого виду інфраструктури ринку цінних паперів як інноваційна. Згідно думки А.Ю. Молодкіна інноваційна інфраструктура фондового ринку – це сукупність освітніх закладів, що готують спеціалістів в зазначеній сфері діяльності. До них відносяться: спеціалізовані учбові заклади, корпоративні системи підготовки кадрів, науково-дослідні інститути, кадрові агенції, венчурні, інжинірингові та консалтингові компанії. Даний підхід аргументується тісним взаємозв'язком ринку праці та ринку цінних паперів [2, с. 189].

Не викликає сумніву той факт, що в умовах трансформації економіки життєво необхідне створення в країні інфраструктури, сприятливої для бізнесу, залучення інвестицій, розвитку наукоємних високотехнологічних галузей. Саме інноваційна інфраструктура є базовою складовою інноваційної економіки вона істотною мірою визначає ефективність виробничої діяльності. Інноваційна інфраструктура повинна бути створена у вигляді інноваційно-технічних центрів, технопарків, інжинірингових компаній. Таким чином, інноваційна інфраструктура передбачає появу та розвиток й відповідної інфраструктурної нерухомості, промислових площ, офісів, соціальних установ, кадрів тощо.

Інноваційну інфраструктуру утворюють сукупність підприємств, організацій, установ, їхніх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, наукові, виробничі, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні, з питань трансферу технологій тощо). Основними елементами інноваційної інфраструктури є державні інноваційні фінансово-кредитні установи, венчурні компанії і фонди, зони інтенсивного науково-технічного розвитку (технополіси), технологічні парки (технопарки), інноваційні центри (технологічні, регіональні, галузеві), інкубатори (інноваційні, технологічні, інноваційного бізнесу), консалтингові (консультаційні) фірми тощо [3, с. 439].

У той же час з погляду технологічної парадигми О. Е. Вільямсона під інфраструктурою розуміється сукупність організаційно-правових форм, опосередковуючих рух фондів цінностей, а його інституціональна парадигма розглядає інфраструктуру як сукупність інститутів, підприємств, що обслуговують ринок і виконують ряд функцій по забезпеченню стабільного режиму роботи, при цьому всі зазначені інститути повинні відноситися до сфери нематеріального виробництва [5, с. 343].

Таким чином виникає, з одного боку, штучне виділення інноваційної інфраструктури фондового ринку, що включає до свого складу елементи інформаційної та консалтингової інфраструктури. З іншого боку, виникає невідповідність між рівнями діяльності та впливу інноваційної інфраструктури фондового ринку та загальної інфраструктури фондового ринку. Справа в тому, що інноваційний розвиток стосується усіх елементів ринку цінних паперів, існують програми інноваційного розвитку розрахунково-клірингової діяльності, торгово-організаційної інфраструктури і т.д. Деякі інфраструктурні елементи, як, наприклад, фондові біржі, СРО, інвестиційні компанії тощо, самі займаються освітою та перепідготовкою кадрів для роботи на фондовому ринку.

Неможливо обмежувати визначення інноваційної інфраструктури фондового ринку лише сукупністю освітніх закладів та програм. Інноваційна інфраструктура фондового ринку має об'єднувати всі елементи ринку цінних паперів на зразок технологічної, та включати до свого складу розробку програмного забезпечення, нових продуктів на ринку цінних паперів; ініціативи щодо оптимізації законодавчої та регулятивної інфраструктури; програми популяризації використання цінних паперів серед населення та взаємодії з

провідними організаторами біржової торгвлі з приводу трансфера технологій, досвіду та підвищення кваліфікаційного рівня спеціалістів.

Список використаної літератури

1. Миркин Я.М. Рынок ценных бумаг: [учебное пособие] / Я.М. Миркин – М.: 2002. – 87 с.
2. Молодкин А.Ю. Об инфраструктуре рынка ценных бумаг Российской Федерации / А. Ю. Молодкин // Аудит и финансовый анализ. – 2009. – № 1. – С. 186-190.
3. Гринько Т.В. Формування інноваційної інфраструктури України як основа активізації інноваційної діяльності підприємств / Т. В. Гринько // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2008. – № 628. – С. 438-443.
4. Уильямсон О.И. Экономические институты капитализма: Фирмы, рынки, «отношенческая контрактация»/ Научное редактирование и вступ. стат. В. С. Каткало; пер. с англ. Ю. Е. Благова, В. С. Каткало, Д. С. Славнова – СПб.: Лениздат; CEV Press. – 1996. – 702 с.